

Kuntalaisaloite: Siikajoen kunnan rakennusjärjestyksen muutos

TEKN 05.09.2023 § 84
304/10.03.00.00/2023

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Henna Laurila

Kuntalaisaloite 25.4.2023:

”Esitämme Siikajoen kunnanhallitukselle/-valtuustolle, että kunnan rakennusjärjestystä muutetaan pohjavesialueen jätevesien käsittelyvaatimuksien osalta siten, että puhdistetun jäteveden imeyttäminen sallitaan kiinteistölle.

Perustelut:

Markkinoilla on puhdistamoita, jotka ylittävät korkeimman puhdistusvaatimuksen. Korkeammat vaatimukset: orgaaninen aine 90 %, kokonaisfosfori 85 %, kokonaistyyppi 40 %. Esim. Biosmart pienpuhdistamo: orgaaninen aine 98,2 %, kokonaisfosfori 93,3 %, kokonaistyyppi 93,2 % (<https://www.paaluperustajat.fi/tuotteet/biosmart-pienpuhdistamot/biosmart-aat-8-pienpuhdistamo>).

On järjenvastaista, että jätevesi pitäisi johdattaa puhdistettuna pohjavesialueen ulkopuolelle, kun ulkopuolella asuvat saavat imeyttää jäteveden puhdistamattomana.

Joillekin asukkaille puhdistetun jäteveden johdattaminen pohjavesialueen ulkopuolelle on teknisesti lähes mahdotonta, koska matka on pitkä ja ulottuu kauas naapurin puolelle. Joissakin kunnissa on rakennusjärjestyksessä jätetty mahdollisuus puhdistetun veden imeyttämiseen kiinteistölle.

Umpisäiliö, joka on jätetty ainoaksi vaihtoehdoksi, tulee pitemmällä aikajaksolla tarkasteltuna huomattavasti kalliimmaksi kuin puhdistamo. Ei ole myöskään ekologista, että loka-autot kuljettavat jatkuvasti suuria määriä "vettä" jätevesipuhdistamolle.

Emme hyväksy, että yksittäiset taloudet joutuvat näin omilla kustannuksillaan suojelemaan yhteisiä pohjavesiä. Katsomme, että kiinteistöjemme arvo laskee näiden kustannusten vuoksi, tai talot jäävät jopa autoiksi. Pohjavesialueen asukkaita koskevat muutkin suojelumääräykset kuten esim. metsien ja peltojen lannoituskielto.”

Ympäristötarkastaja Henna Laurilan vastaus 28.8.2023:

Siikajoen valtuuston 28.1.2021 § 4 hyväksymä rakennusjärjestys on saavuttanut lainvoiman Siikajoella 7.4.2021. Rakennusjärjestys on tullut voimaan 22.4.2021. Rakennusjärjestyksen hyväksymismenettelylle on asetettu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 15 §:ssä soveltuvin osin samat vaatimukset kuin kaavojen hyväksymiselle. Rakennusjärjestyksen päivitystyön aikana kunnan jäsenillä ja osallisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä rakennusjärjestyksestä.

Siikajoen kunnan rakennusjärjestyksen 33 §:n mukaan luokitelluilla pohjavesialueilla jätevesien sekä puhdistettujen jätevesien maahan imeyttäminen on kielletty. Maankäyttö- ja rakennuslain 14 §:n mukaan rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvat

suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla.

Lisäksi Siikajoen valtuuston 28.1.2021 § 5 hyväksymä Siikajoen kunnan ympäristönsuojelumääräykset kieltävät puhdistamattomien sekä puhdistettujen jätevesien johtamisen ojaan tai imeyttämisen maahan pohjavesialueilla.

Sekä kunnan rakennusjärjestyksen että kunnan ympäristönsuojelumääräysten sisältö voi vaihdella kunnittain, minkä takia joissain kunnissa on saatettu jättää mahdollisuus puhdistetun jäteveden imeyttämiseen kiinteistölle. Siikajoen rakennusjärjestys mahdollistaa tapauskohtaisesti harmaiden jätevesien maaperäkäsittelyn pohjavesialueella, mikäli kyseessä on vähäiset vesimäärät kuten saunan kantovedet. Ympäristönsuojelulainsäädäntö mahdollistaa sen, että jätevesien käsittelyä koskevat vaatimukset poikkeavat eri kunnissa keskenään paikallisista lähtökohdista johtuen.

Siikajoen kunnan alueella on useita vedenhankintaa varten tärkeitä tai siihen soveltuvia pohjavesialueita. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n mukaiseen pohjaveden pilaamiskieltoon perustuen talousjätevesien käsittelylle pohjavesialueella on annettu tiukemmat määräykset pohjavesiin aiheutuvan kuormituksen vähentämiseksi. Pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton eikä sen vastaiselta toiminnalta edellytetä konkreettista pilaantumisen aiheutumista, vaan jo pilaantumisen vaaran aiheuttaminen on kiellettyä. Puhdistettunakin jätevesi sisältää ravinteiden lisäksi esimerkiksi ulosteperäisiä bakteereja, lääkeainejäämiä, raskasmetallijäämiä ja muita vastaavia aineita, jotka voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen riskin sekä vaarantaa pohjaveden laadun. Erityisesti juuri pohjavesialueilla maaperä on vettä läpäisevää, jolloin maaperään joutuneet haitta-aineet voivat siten kulkeutua pohjaveteen ja aiheuttaa sen pilaantumista.

Pohjavesialueiden ulkopuolella jätevesien käsittelyjärjestelmäksi on mahdollista valita maahanimeyttämö, missä jätevesi suodattuu kulkiessaan maakerrosten läpi. Jätevesien puhdistaminen maahan imeyttämällä tulee kyseeseen vain kohteissa, jossa imeytetyt jätevedet eivät aiheuta pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Imeyttämiseen sopivan maaperän lisäksi imeytyskohdan ja ylimmän mahdollisen pohjaveden pinnankorkeuden välille tarvitaan tarpeeksi paksu maakerros puhdistamaan jätevettä riittävästi. Esimerkiksi Siikajoen Koivulankangas-Keltalankangas -pohjavesialueelle on luonteenomaista pohjavedenpinnan korkea taso.

Pohjavesialueita koskevat määräykset ovat ympäristönsuojelulain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia, paikallisista oloista johtuvia yleisiä määräyksiä, jotka ovat tarpeen ympäristönsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseksi. Määräyksiä ei voida pitää kohtuuttomina, kun otetaan huomioon niiden sisältö ja määräyksiin sisältyvä mahdollisuus poikkeamisen hakemiseen, jolloin poikkeamisen mahdollisuuksia arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki tuli voimaan 1.1.2000. Lakia on uudistettu, ja uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Uusi rakentamislaki merkitsee sitä, että myös Siikajoen kunnan rakennusjärjestys tulee päivittää uuden rakentamislain mukaiseksi. Suomen pohjavedet ovat pääosin laadultaan hyviä, mutta monet ihmisen

toiminnot voivat heikentää pohjaveden laatua. Pohjavesien suojelu perustuukin ennakointiin niin kotitalouksien kuin yritystenkin toiminnassa. Pohjavesialueita koskevilla rajoituksilla ja määräyksillä pyritään ennalta ehkäisemään pohjaveden pilaantuminen ja turvaamaan pohjavesialueiden vedenhankintakelpoisuuden säilyminen. Tämä on huomioitava myös tulevassa rakennusjärjestyksen päivitystyössä.

Esittelijä

Tekninen johtaja Satu Kaipio

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta antaa kunnanhallitukselle ja valtuustolle kuntalaisaloitteeseen esittelytekstin mukaisen vastauksen tiedoksi. Tekninen lautakunta esittää, ettei kuntalaisaloite anna aihetta muihin toimenpiteisiin ja kuntalaisaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Tekninen lautakunta antaa kunnanhallitukselle ja valtuustolle kuntalaisaloitteeseen esittelytekstin mukaisen vastauksen tiedoksi. Tekninen lautakunta esittää, ettei kuntalaisaloite anna aihetta muihin toimenpiteisiin ja kuntalaisaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Ympäristötarkastaja Henna Laurila oli läsnä kokouksessa asian esittelyn aikana klo 17.00-17.31 ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi.